

POSTANOWIENIE

Dnia 13 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Rafał Małarski (przewodniczący)

SSN Dariusz Kala

SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)

Protokolant Anna Janczak

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Małgorzaty Kozłowskiej,

w sprawie **B. W.**

dot. wyroku łącznego.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 13 czerwca 2019 r.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego - na niekorzyść skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w O.

z dnia 26 września 2017 r., sygn. akt VII Ka [...],

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w S.

z dnia 30 czerwca 2017 r., sygn. akt II K [...],

1. oddala kasację;

2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym z dnia 30 czerwca 2017 r., sygn. II K [...], Sąd Rejonowy w S. połączył wymierzone skazanemu B. W. wyrokami w sprawach II K 431/12, II K 183/14 i II K 418/16 kary pozbawienia wolności oraz karę ograniczenia wolności orzeczoną w sprawie II K 1263/09 i orzekł karę łączną 3 lat pozbawienia wolności, w pozostałym zaś zakresie wyroki pozostawił do odrębnego wykonania. Na poczet

orzeczonej kary łącznej zaliczył skazanemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 23 stycznia 2017 r. do dnia 30 czerwca 2017 r.

Wyrokiem z dnia 26 września 2017 r., sygn. VII Ka [...], Sąd Okręgowy w O., po rozpoznaniu apelacji obrońcy i prokuratora, wyrok Sądu I instancji zmienił w ten sposób, że w części komparatywnej wyroku w odniesieniu do opisu wyroku Sądu Rejonowego w S. w sprawie II K 1263/09, przyjął, iż czyn przypisany tym wyrokiem został popełniony w dniu 7 listopada 2009 roku, orzeczoną nim karę ograniczenia wolności warunkowo zawieszono na okres próby 2 lat, zaś zarządzenie wykonania tej kary nastąpiło z mocy postanowienia Sądu Rejonowego w S. w dniu 11 sierpnia 2011 roku, orzeczoną karę łączną złagodził do 2 lat i 4 miesięcy, w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Od powyższego prawomocnego orzeczenia kasację w trybie art. 521 § 1 k.p.k. wniósł Minister Sprawiedliwości-Prokurator Generalny, zarzucając mu:

„rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie przepisów prawa procesowego, a to art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., polegające na zaniechaniu należytego rozpoznania przez Sąd Okręgowy w O. podniesionego w apelacji prokuratora zarzutu błędnego przyjęcia przez Sąd I instancji, iż spełnione zostały przesłanki połączenia węzłem kary łącznej kary ograniczenia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 22 lutego 2010 roku. sygn. akt II K 1236/09, z karami orzeczonymi wyrokami Sądu Rejonowego w S. z dnia 31 października 2013 r., sygn. akt II K 431/12, z dnia 26 maja 2014 roku, sygn. II K 183/14 oraz z dnia 29 marca 2017 roku, sygn. akt II K 418/16, w wyniku czego doszło do zaaprobowania rażącego naruszenia przez Sąd I instancji prawa materialnego, to jest art. 85 § 3 k.k.”

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w O. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się niezasadna.

Istota zarzutów skarżącego wiąże się z niezasadnym połączeniem węzłem kary łącznej kary ograniczenia wolności, orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 22 lutego 2010 r., sygn. akt II K 1236/09, z karami orzeczonymi

pozostałymi trzema wyrokami, tj. wyrokami Sądu Rejonowego w S. z dnia 31 października 2013 r., sygn. akt II K 431/12, z dnia 26 maja 2014 roku, sygn. II K 183/14 oraz z dnia 29 marca 2017 roku, sygn. akt II K 418/16.

Wskazać zatem należy na wstępie, że orzeczona w sprawie II K 1236/09 kara ograniczenia wolności wprowadzona została do wykonania w postępowaniu wykonawczym postanowieniem Sądu Rejonowego w S. z 11 sierpnia 2011 r., następnie postanowieniem tego Sądu z 26 kwietnia 2014 r. postępowanie wykonawcze zawieszono ze względu na odbywanie przez skazanego kary pozbawienia wolności w innej sprawie (II K 397/11), a następnie po jego zakończeniu postępowanie wykonawcze w sprawie podjęto postanowieniem Sądu I instancji z 28 maja 2013 r. Kara ta była odbywana w okresie od 10 do 30 września 2013 r., w wymiarze 30 godzin, a następnie jej odbywanie zostało przerwane ze względu na niestawiennictwo skazanego. Postanowieniem z dnia 20 grudnia 2013 r. Sąd Rejonowy w S. określił skazanemu karę zastępczą 141 dni pozbawienia wolności, zaś postanowieniem z dnia 3 lutego 2016 r., dokonując korekty, określił karę zastępczą pozbawienia wolności na 135 dni. Jako podstawę wydanego wyroku w sprawie kary łącznej Sąd Rejonowy w S. wskazał art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. i art. 87 § 1 k.k. w zw. z art. 19 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny i niektórych innych ustaw.

W świetle powyższych ustaleń nie budzi wątpliwości trafne wskazanie skarżącego, że kara orzeczona w sprawie II K 1263/09 została wprowadzona do wykonania 11 sierpnia 2011 r., była odbywana od 10 do 30 września 2013 r. i do dnia orzekania Sądu I instancji, tj. do 30 czerwca 2017 r. nie została w całości wykonana, nie była także zawieszona.

Wbrew jednak twierdzeniom skarżącego nie doszło w sprawie do aktualizacji negatywnej przesłanki z art. 85 § 3 k.k., wyłączającej objęcie karą łączną skazania w sprawie II K 1263/09. W chwili orzekania obowiązywał bowiem wskazany przepis w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 437; dalej: ustawa nowelizująca). Wszedł on w życie 15 kwietnia 2016 r. Zgodnie z jego treścią: „Jeżeli po rozpoczęciu, a przed zakończeniem wykonywania kary lub kary łącznej

sprawca popełnił przestępstwo, za które orzeczono karę tego samego rodzaju lub inną podlegającą łączeniu, orzeczona kara nie podlega łączeniu z karą odbywaną w czasie popełnienia czynu.” O ile zatem na gruncie przepisu art. 85 § 3 k.k. w wersji obowiązującej do 14 kwietnia 2016 r. węzłem jednej kary łącznej nie można było objąć kary wykonywanej w czasie popełnienia przestępstwa z karą za to przestępstwo orzeczoną, to po zmianie treści tego przepisu węzłem takim nie może być objęta wyłącznie kara odbywana w czasie popełnienia przestępstwa. Przeszkoda z art. 85 § 3 k.k. nie zaistnieje zatem, jeżeli kara ta po uprzednim wprowadzeniu jej do wykonania, w chwili popełnienia kolejnego przestępstwa przez skazanego, nie jest przez niego odbywana (por. D. Kala, M. Klubińska, Kara łączna i wyrok łączny, Kraków 2017, s. 76, 78). Nie budzi wątpliwości, że w chwili popełnienia pozostałych przestępstw objętych węzłem kary łącznej w niniejszej sprawie, tj. ani 26 lutego 2012 r. (II K 431/12), ani 22 lutego 2014 r. (II K 183/14) ani wreszcie w okresie między 11 a 26 lipca 2015 r. (II K 418/16) kara ograniczenia wolności orzeczona w sprawie II K 1236/09 nie była odbywana, choć podlegała wykonaniu. Pojęcie „wykonania” kary ograniczenia wolności z art. 85 § 3 k.k. ma przy tym bez wątpienia znaczenie szersze niż „odbywanie” kary, które akceptując założenie racjonalności ustawodawcy rozumiane musi być w znaczeniu dosłownym, tj. realnego odbywania kary. Skoro kara wprowadzona do wykonania 11 sierpnia 2011 r. odbywana była jedynie między 10 a 30 września 2013 r., a w chwili orzekania Sądu I instancji w przedmiocie kary łącznej zastępcza kara 135 dni pozbawienia wolności oznaczona była do wykonywania od 23 stycznia 2018 r. do 7 czerwca 2019 r., to niewątpliwie w pozostałym czasie nie była odbywana. Rację zatem miał Sąd Okręgowy w O. akceptując ustalenia Sądu I instancji co do realizacji przesłanek do połączenia kar wynikających ze skazań objętych wyrokiem Sądu Rejonowego w S.. Nie zachodziła bowiem przeszkoda z art. 85 § 3 k.k., uniemożliwiająca objęcia skazania w sprawie II K 1236/09 węzłem kary łącznej, orzeczonym wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z 30 czerwca 2017 r.

Nie budzi wreszcie wątpliwości, że pomimo objęcia karą łączną kar orzeczonych także wyrokami zapadłymi przed wejściem w życie nowelizacji art. 85 § 3 k.k., która obowiązywała od 15 kwietnia 2016 r., to wobec braku wyraźnego przepisu przejściowego wyłączającego stosowanie przepisu nowego oraz wobec

niewątpliwego przyjęcia że jest on dla skazanego korzystniejszy, skoro pozwala na objęcie kary orzeczonej w sprawie II K 1236/09 karą łączną, brak było podstaw do stosowania art. 85 § 3 k.k. w brzmieniu poprzednio obowiązującym.

Z tych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

a